

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

بررسی میزان شیوع و نوع سردرد و وضعیت های بالینی مرتبط با

هایپوپلازی ورید های مغزی در بیماران مراجعه کننده به بیمارستان علوی

در سال ۱۴۰۱

نگارش:

بهروز وفاجو دمیرچی

استاد راهنما:

دکتر زینب فلسفی

اساتید مشاور:

دکتر قاسم فتاح زاده

دکتر فیروز امانی

شهریور ۱۴۰۲

شماره پایان نامه: ۰۱۰۶۸

بسمه تعالی

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تأیید مینمایم که:

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای..... بوده و بوسیله خودم انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.
- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان نامه به طور کامل با اینجانب است.
- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.
- کلیه مقالات مستخرج از این پایان نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.
- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو
امضا و تاریخ

- بدینوسیله اصالت و صحت نتایج این پایان نامه مورد تأیید اینجانب، راهنما می باشد.

نام و نام خانوادگی استادراهنما
امضا و تاریخ

تقدیم به

مادر و پدرم

که به من جان بخشیدند

سپاسگزاری

سپاس بی‌کران پروردگار یکتا را که هستی‌مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونمان شد و به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه‌چینی از علم و معرفت را روزیمان ساخت.

از استاد گرانقدرم سرکار خانم دکتر فلسفی به عنوان استاد راهنما که همواره نگارنده را مورد لطف و محبت خود قرار دادند، کمال تشکر را دارم. همچنین از اساتید بزرگووارم جناب آقای دکتر فتاح زاده و جناب آقای دکتر امانی که با زحمات بی‌دریغ و الطاف خود مشاوره این پایان نامه را عهده دار بودند، نهایت تشکر را دارم.

فهرست مطالب

چکیده	۱
(۱-۱) اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق	۴
(۱-۲) اهداف و فرضیات طرح	۸
(۱-۲-۱) اهداف کلی طرح	۸
(۱-۲-۲) اهداف اختصاصی طرح	۸
(۱-۲-۳) هدف کاربردی	۹
(۱-۲-۴) فرضیات	۱۰
(۱-۳) تعریف واژه های اختصاصی	۱۰
(۲-۱) مبانی نظری	۱۳
(۲-۱-۱) آناتومی وریدها و سینوس های مغزی	۱۳
(۲-۱-۲) علائم بالینی وریدهای هایپوپلاستیک مغزی	۱۴
(۲-۲) مطالعات مشابه	۱۵
(۳-۱) گروههای مورد مطالعه	۱۸
(۳-۱-۱) جامعه مورد مطالعه	۱۸
(۳-۱-۲) حجم نمونه و روش نمونه گیری	۱۸
(۳-۲) روش انجام مطالعه	۱۹
(۳-۳) روش تحلیل داده ها	۱۹
(۳-۴) ملاحظات اخلاقی	۲۰

۲۰ جدول متغیرها (۳-۵)
۲۲ نتایج (۴-۱)
۲۲ مشخصات دموگرافیک و پایه بیماران (۴-۱-۱)
۲۵ فراوانی انواع سردرد در بیماران با وریدهای هایپوپلاستیک (۴-۱-۲)
۲۸ فراوانی استفراغ در بیماران با وریدهای هایپوپلاستیک (۴-۱-۳)
۲۹ فراوانی وزوز گوش و تاری دید در بیماران با وریدهای هایپوپلاستیک (۴-۱-۴)
۳۳ بحث (۵-۱)
۳۳ مشخصات دموگرافیک بیماران (۵-۱-۱)
۳۴ علائم شایع در بیماران با وریدهای هایپوپلاستیک (۵-۱-۲)
۷۳ محدودیت ها (۵-۲)
۳۸ نتیجه گیری (۵-۳)
۹۳ پیشنهادات (۵-۴)
۴۳ منابع
۴۸ Abstract

عنوان

صفحه

- جدول ۴-۱ اطلاعات دموگرافیک و پایه بیماران مورد مطالعه..... ۲۳
- جدول ۴-۲ فراوانی انواع سردرد به تفکیک جنسیت در بیماران مورد مطالعه ۲۶
- جدول ۴-۳ فراوانی انواع سردرد به تفکیک رده سنی در بیماران مورد مطالعه ۲۷
- جدول ۴-۴ فراوانی استفراغ به تفکیک جنسیت و رده سنی در بیماران مورد مطالعه..... ۲۸
- جدول ۴-۵ فراوانی وزوز گوش به تفکیک جنسیت و رده سنی در بیماران مورد مطالعه..... ۲۹
- جدول ۴-۶ فراوانی تاری دید به تفکیک جنسیت و رده سنی در بیماران مورد مطالعه..... ۳۰

فهرست نمودارها

عنوان

صفحه

نمودار ۴-۱ فراوانی علائم مورد بررسی در بیماران مورد مطالعه..... ۲۴

نمودار ۴-۲ فراوانی انواع سردرد در بیماران مورد مطالعه..... ۲۵

اختصارات

MRV: Magnetic Resonance Venography

MRI: *Magnetic Resonance* Imaging

IIH: Idiopathic Intracranial Hypertension

CSF: Cerebrospinal Fluid

SSS: Superior Sagittal Sinus

SS: Sagittal Sinus

TGA: Transient Global Amnesia

TMB: Transient Monocular *Blindness*

CVST: Cerebral Venous Sinus Thrombosis

بررسی میزان شیوع و نوع سردرد و وضعیت های بالینی مرتبط با هایپوپلازی ورید های مغزی در بیماران مراجعه کننده به بیمارستان علوی در سال ۱۴۰۱

چکیده

زمینه: سردرد یکی از شکایات شایع بیماران مراجعه کننده به کلینیک مراکز درمانی بویژه درمانگاه ها و مطب های نورولوژی می باشد. که تاثیر بسزایی بر کیفیت زندگی افراد میگذارد. در بررسی علت سردرد اکثرا با بیمارانی برخورد می کنیم که هایپوپلازی وریدهای مغزی دارند. هایپوپلازی وریدی یکی از وریشن های نرمال آناتومیک تلقی می شود.

هدف: تعیین میزان شیوع و نوع سردرد و وضعیت های بالینی مرتبط با هایپوپلازی

وریدهای مغزی در بیماران مراجعه کننده به بیمارستان علوی در سال ۱۴۰۱

مواد و روش ها: این مطالعه به صورت توصیفی مقطعی طراحی شده است. به صورت

سرشماری تمام بیماران بستری در بخش نورولوژی بیمارستان علوی اردبیل در سال ۱۴۰۱ که تحت MRV قرار گرفته و نتایج مبنی بر هایپوپلازی وریدی در آن ها گزارش شده، وارد مطالعه شدند. بیماران از نظر علائم شامل سردرد، تاری دید، وزوزگوش و استفراغ بررسی شدند. اطلاعات جمع آوری شده با کدبندی لازم وارد نرم افزار SPSS ورژن ۲۷ شده و طبق اهداف مطالعه مورد تحلیل قرار گرفتند.

نتایج: نود و پنج بیمار (۶۸/۴٪ زن) با میانگین سنی ۴۵/۱ سال وارد مطالعه شدند. سردرد میگرنی، سردرد تنشنی و استفراغ به ترتیب با ۴۳/۲٪، ۳۵/۸٪ و ۳۲/۶٪ بیشترین فراوانی را در بین علائم بالینی داشته‌اند. سردرد میگرنی در افراد زیر ۴۰ سال و سردرد تنشنی در افراد بالای ۶۰ سال به طور معنی داری بیشتر بوده است (هر دو با $P < 0.05$).

نتیجه گیری: بررسی عروقی و تصویربرداری MRV میتواند در تشخیص علت زمینه ای شکایات بالینی رایج نورولوژیک نظیر سردرد، دو بینی و استفراغ در بیماران کمک کننده باشد.

کلمات کلیدی: هایپوپلازی وریدهای مغزی، سردرد، ونوگرافی رزونانس مغناطیسی